

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра криміналістики та судової медицини**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2024

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ
У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ**

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – 08 Право
Спеціальність – 081 Право
Освітня програма – Право (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти – денна, заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Київ – 2024

Розробники:

Поліна АНТОНЮК – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент
Юлія ЧОРНОУС – професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри криміналістики та судової медицини

протокол від 05 . 09 . 2024 року № 2

Т.в.о. завідувача кафедри криміналістики та судової медицини

Богдан БИСТРИЦЬКИЙ

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 20 . 09 . 2024 року № 8

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 202__/202__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

Протокол засідання кафедри від
____.____. 202__ № ____
Завідувач кафедри

Протокол засідання науково-методичної ради від ____ . ____ . 202__ № ____
Голова НМР

_____

_____

Робоча програма переглянута на 202__/202__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібно підкреслити)

Протокол засідання кафедри від
____.____. 202__ № ____
Завідувач кафедри

Протокол засідання науково-методичної ради від ____ . ____ . 202__ № ____
Голова НМР

_____

_____

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності залучення спеціальних знань на досудовому розслідуванні та використання результатів такого залучення в процесі доказування при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні» є формування у здобувачів вищої освіти стійких професійних компетентностей щодо наукових, правових, організаційних і тактичних засад залучення спеціальних знань до процесу збирання, перевірки та оцінки доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні» є:

- формування у здобувачів вищої освіти комплексного уявлення щодо можливостей отримання фактичних даних про обставини правопорушення за допомогою залучення спеціальних знань на стадії досудового розслідування кримінальних правопорушень;
- набуття здобувачами вищої освіти знань щодо форм та видів використання спеціальних знань в процесі доказування, а також організаційних і тактичних засад їх залучення на досудовому розслідуванні;
- засвоєння здобувачами вищої освіти сучасних можливостей судової експертизи як самостійної форми використання спеціальних знань щодо з'ясування обставин, пов'язаних з подією правопорушення;
- набуття здобувачами вищої освіти навичок щодо підготовки до проведення експертизи, а також оцінки висновку експерта як джерела доказів у досудовому розслідуванні;
- формування у здобувачів вищої освіти стійкого розуміння щодо ролі спеціаліста при проведенні процесуальних дій та набуття навичок фіксації результатів його участі у процесі виявлення, вилучення та збирання доказів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Пререквізити: «Сучасні інформаційні технології в юридичній діяльності», «Право Європейського Союзу», «Кримінальна юстиція: правові доктрини та принципи правотворчості», «Юридична компаративістика», «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод», «Нормотворча діяльність».

Постреквізити: «Актуальні проблеми теорії та практики криміналістики», «Розслідування економічних злочинів».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми:

інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права;

загальні компетентності:

ЗК 3. здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 4. здатність до адаптації та дії в новій ситуації;

ЗК 7. здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності;

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

результати навчання:

РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;

РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування;

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:**знати:**

- форми та види використання спеціальних знань у кримінальному провадженні та правові основи їх залучення;

- порядок залучення спеціаліста та експерта на досудовому розслідуванні, їх процесуальні повноваження та обов'язки;

- правові основи здійснення судово-експертної діяльності в Україні та сучасні можливості судових експертиз;

- види судових експертиз та організаційний порядок їх проведення;

- процесуальні вимоги та криміналістичні рекомендації щодо оформлення результатів використання спеціальних знань на досудовому розслідуванні;

вміти:

- грамотно залучати спеціальні знання у різних формах та видах для встановлення обставин, пов'язаних з подією правопорушення, в ході доказування;
- правильно визначати предмет експертизи, готувати матеріали для експертизи та формулювати питання експерту;
- організувати проведення комплексних експертиз;
- визначати завдання спеціалісту, що залучається до проведення процесуальних дій, в тому числі, при обов'язковому залученні спеціаліста;
- професійно оформляти результати залучення спеціальних знань у досудовому розслідуванні;
- визначати місце результатів залучення спеціальних знань як джерел доказів в системі інших доказів.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	д/б	ксф	д/б	ксф
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки			
	2-й	-	2-й	-
	Семестр			
	3-й	-	3-й	-
Загальна кількість годин – 90	Лекції			
	2 год.	-	4 год.	-
	Семінарські			
	2 год.	-	-	-
	Практичні			
	26 год.	-	6 год.	-
	Самостійна робота			
	60 год.	-	80 год.	-
	Вид контролю			
залік				

1. Тематичний план (державний бюджет)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	усього	денна форма				усього го	заочна форма			
		у тому числі					у тому числі			
	л	сем	п.	с.р.	л	сем.	п.	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Наукові та правові основи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні	10	2	0	0	8	10	2	0	0	8
Тема 2. Організаційні та тактико-криміналістичні основи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні	10	0	2	0	8	10	0	0	0	10
Тема 3. Судова експертиза як самостійна форма використання спеціальних знань	10	0	0	4	6	10	2	0	2	6
Тема 4. Отримання зразків для експертизи	10	0	0	4	6	10	0	0	0	10
Тема 5. Висновок експерта як джерело доказів	10	0	0	2	8	10	0	0	0	10
Тема 6. Участь спеціаліста в огляді місця події	10	0	0	6	4	10	0	0	2	8
Тема 7. Участь спеціаліста при проведенні обшуку	10	0	0	4	6	10	0	0	0	10
Тема 8. Особливості участі спеціаліста у проведенні інших процесуальних дій	10	0	0	4	6	10	0	0	2	8
Тема 9. Зміст, форма та сутність письмового пояснення спеціаліста	10	0	0	2	8	10	0	0	0	10
Усього годин з дисципліни	90	2	2	26	60	90	4	-	6	80

4. Плани навчальних занять за видами

Денна форма здобуття вищої освіти

Тема 2. Організаційні та тактико-криміналістичні основи використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні (кількість годин – 2)

Навчальні питання до семінарського заняття

1. Підрозділи техніко-криміналістичного забезпечення у структурі органів досудового розслідування Національної поліції України.

2. Залучення спеціаліста до участі у слідчих (розшукових) діях: організаційні та процесуальні засади. Права та обов'язки спеціаліста у кримінальному провадженні.

3. Організаційні засади взаємодії спеціаліста з членами слідчо-оперативної групи при проведенні слідчих (розшукових) дій.

Тема 3. Судова експертиза як самостійна форма використання спеціальних знань (кількість годин – 4)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Сутність судової експертизи як процесуальної форми використання спеціальних знань, її відмінність від іншої (несудової) експертизи.

2. Сучасна класифікація судових експертиз

3. Суб'єкти судово-експертної діяльності в Україні, їх структура.

4. Порядок проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Обов'язкове проведення експертизи у кримінальному провадженні.

5. Тактика проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Визначення предмету експертизи.

6. Визначити вид судової експертизи відповідно до отриманого матеріального об'єкта, сформулювати питання на вирішення експертизи та скласти постанову про проведення експертизи.

Тема 4. Отримання зразків для експертизи (кількість годин – 4)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Поняття та види зразків для експертизи у кримінальному провадженні.

2. Порядок отримання зразків з речей і документів у досудовому розслідуванні. Залучення спеціаліста до відібрання зразків з речей і документів.

3. Порядок отримання біологічних зразків особи для експертизи. Залучення спеціаліста до отримання біологічних зразків особи для експертизи.

4. Тактичне забезпечення відібрання біологічних зразків особи. Залучення спеціаліста при примусовому відібранні біологічних зразків особи.

5. Організувати та провести відібрання зразків відбитків пальців рук особи для експертизи.

6. Отримавши рукописний текст (підпис), сформулювати питання для консультування зі спеціалістом при підготовці до отримання зразків почерку особи для експертизи.

Тема 5. Висновок експерта як джерело доказів (кількість годин – 2)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Структура та форма висновку експерта як джерела доказів. Відмінність висновку експерта від інших форм фіксації результатів застосування спеціальних знань.

2. Види висновків експерта та їх місце в загальній системі доказів. Оцінка висновку експерта.

3. Висновки експертів за результатами комісійних і комплексних експертиз, їх оцінка.

Тема 6. Участь спеціаліста в огляді місця події (кількість годин – 6)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Поняття, правове забезпечення огляду місця події. Об'єкти огляду.

2. Мета і завдання залучення спеціаліста до огляду місця події.

3. Організаційні аспекти роботи спеціаліста в складі слідчо-оперативної групи на місці події.

4. Дії спеціаліста на етапах огляду місця події (оглядовий, статичний, динамічний).

5. Методичні та організаційні засади діяльності спеціаліста при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значущої інформації при проведенні огляду місця події.

6. Криміналістичні рекомендації щодо фіксації та вилучення окремих слідів: сліди рук та босих ніг людини; сліди протектору взуття; сліди протектору шин транспортних засобів; сліди зламу; запахові сліди; мікрооб'єкти.

7. Вилучення та упакування слідів з предметами-носіями: криміналістичні рекомендації та процесуальне оформлення.

8. Методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії та відеозйомки при проведенні огляду місця події: криміналістичні рекомендації.

9. За запропонованою слідчою ситуацією визначитися з кваліфікацією спеціаліста, якого доцільно долучити до огляду місця події, визначити його завдання та скласти план проведення огляду місця події.

10. Здійснити фіксацію огляду місця події за допомогою засобів технічної фіксації (застосовуючи методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії) та долучити відповідні додатки до протоколу огляду.

Тема 7. Участь спеціаліста при проведенні обшуку (кількість годин – 4)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Особливості обшуку як слідчої (розшукової) дії. Завдання, які вирішуються під час обшуку.

2. Підготовка спеціаліста до участі в обшуку. Види допомоги слідчому при проведенні обшуку. Застосування техніко-криміналістичних засобів під час обшуку.

3. Методи та прийоми звуко- та відеофіксації при проведенні обшуку. Поняття «безперервного відеозапису» ходу проведення слідчої (розшукової) дії.

4. Оформлення технічного носія інформації, на якому зафіксований хід та результати проведення обшуку, як додатку до протоколу слідчої (розшукової) дії: процесуальні вимоги та криміналістичні рекомендації.

5. Відповідно до визначеної фабули, провести навчальний обшук на полігоні, забезпечивши його технічну звуко- та відеофіксацію.

Тема 8. Особливості участі спеціаліста у проведенні інших процесуальних дій (кількість годин – 4)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Дії спеціаліста при підготовці до проведення слідчого експерименту. Безпосередня технічна допомога спеціаліста-криміналіста під час слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту.

2. Участь спеціаліста у проведенні допиту. Допит неповнолітніх та малолітніх осіб: вибір спеціаліста для проведення допиту.

3. Участь спеціаліста у підготовці до проведення пред'явлення для впізнання. Особливості фіксації ходу і результатів пред'явлення для впізнання за допомогою технічних засобів фіксації.

4. Залучення спеціаліста до освідування особи: особливості проведення. Застосування технічних засобів фіксації при проведенні освідування особи.

5. Залучення спеціаліста до огляду комп'ютерних даних та копіювання інформації з інформаційних (автоматизованих) систем, електронних комунікаційних систем, їх невід'ємних частин.

6. Залучення спеціаліста до зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.

Тема 9. Зміст, форма та сутність письмового пояснення спеціаліста (кількість годин – 4)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Письмове пояснення спеціаліста як додаток до протоколу слідчих (розшукових) та процесуальних дій.

2. Письмове пояснення спеціаліста в системі процесуальних джерел доказів.

3. Криміналістичні рекомендації щодо форми та змісту письмового пояснення спеціаліста.

4. Працюючи в парах, відповідно до визначеної фабули, отримати показання спеціаліста, що залучався до проведення певної процесуальної дії, та оформити їх як письмове пояснення спеціаліста.

Тема 3. Судова експертиза як самостійна форма використання спеціальних знань (кількість годин – 2)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Сутність судової експертизи як процесуальної форми використання спеціальних знань, її відмінність від іншої (несудової) експертизи.
2. Сучасна класифікація судових експертиз
3. Суб'єкти судово-експертної діяльності в Україні, їх структура.
4. Порядок проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Обов'язкове проведення експертизи у кримінальному провадженні.
5. Тактика проведення експертизи у досудовому розслідуванні. Визначення предмету експертизи.
6. Визначити вид судової експертизи відповідно до отриманого матеріального об'єкта, сформулювати питання на вирішення експертизи та скласти постанову про проведення експертизи.

Тема 6. Участь спеціаліста в огляді місця події (кількість годин – 2)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Поняття, правове забезпечення огляду місця події. Об'єкти огляду.
2. Мета і завдання залучення спеціаліста до огляду місця події.
3. Організаційні аспекти роботи спеціаліста в складі слідчо-оперативної групи на місці події.
4. Дії спеціаліста на етапах огляду місця події (оглядовий, статичний, динамічний).
5. Методичні та організаційні засади діяльності спеціаліста при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значущої інформації при проведенні огляду місця події.
6. Криміналістичні рекомендації щодо фіксації та вилучення окремих слідів: сліди рук та босих ніг людини; сліди протектору взуття; сліди протектору шин транспортних засобів; сліди зламу; запахові сліди; мікрооб'єкти.
7. Вилучення та упакування слідів з предметами-носіями: криміналістичні рекомендації та процесуальне оформлення.
8. Методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії та відеозйомки при проведенні огляду місця події: криміналістичні рекомендації.
9. За запропонованою слідчою ситуацією визначитися з кваліфікацією спеціаліста, якого доцільно долучити до огляду місця події, визначити його завдання та скласти план проведення огляду місця події.
10. Здійснити фіксацію огляду місця події за допомогою засобів технічної фіксації (застосовуючи методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії) та долучити відповідні додатки до протоколу огляду.

Тема 8. Особливості участі спеціаліста у проведенні інших процесуальних дій (кількість годин – 2)

Навчальні питання та завдання до практичного заняття

1. Дії спеціаліста при підготовці до проведення слідчого експерименту. Безпосередня технічна допомога спеціаліста-криміналіста під час слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту.
2. Участь спеціаліста у проведенні допиту. Допит неповнолітніх та малолітніх осіб: вибір спеціаліста для проведення допиту.
3. Участь спеціаліста у підготовці до проведення пред'явлення для впізнання. Особливості фіксації ходу і результатів пред'явлення для впізнання за допомогою технічних засобів фіксації.
4. Залучення спеціаліста до освідування особи: особливості проведення. Застосування технічних засобів фіксації при проведенні освідування особи.
5. Залучення спеціаліста до огляду комп'ютерних даних та копіювання інформації з інформаційних (автоматизованих) систем, електронних комунікаційних систем, їх невід'ємних частин.
6. Залучення спеціаліста до зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису.

5. Завдання для самостійної роботи

До завдань для самостійної роботи у формі тестового контролю здобувачі вищої освіти можуть отримати доступ на сайті НАВС у розділі «Дистанційні курси» за посиланням: <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php> за допомогою індивідуального логіну і пароллю.

6. Індивідуальні завдання

Здобувачі вищої освіти можуть готувати тези для участі у наукових та науково-практичних конференціях. Також науково-педагогічний працівник може запропонувати здобувачам вищої освіти провести аналіз проблемної ситуації чи підготувати реферат з проблемної тематики.

Науково-педагогічний працівник контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях, графік яких розробляє та затверджує завідувач кафедри на початку семестру.

7. Методи навчання

Методи навчання

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх

викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Практичні методи:** вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) дій. Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а слугують лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

- **Рольова гра:**

пояснення фабули (змісту й умов гри);

підготовка дійових осіб для виконання своїх ролей;

підготовка учнів-експертів, ведучого.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль – усний (у вигляді індивідуального або групового опитування, аналізу ділових ситуацій, ділових ігор) або письмовий (у вигляді контрольної роботи, тестів). Форми поточного контролю з кожної теми визначає викладач.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення вивчення навчальної дисципліни. Структура білета передбачає два теоретичні питання.

Методи контролю. Поточний контроль здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів. При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань здобувачів і вміння застосовувати їх на практиці.

Практичні заняття проводяться двома науково-педагогічними працівниками, оскільки, з урахуванням специфіки відпрацювання ситуаційних завдань з використанням можливостей навчально-тренувальних полігонів та робочих місць з інсценованою слідовою картиною кримінальних правопорушень, навчальна група завчасно поділяється на дві підгрупи.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт												Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>												<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Самостійна робота	залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	Виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна та з урахуванням дистанційного навчання

Інструменти. Використання інструментів, що входять до переліку криміналістичної техніки обирається викладачем, виходячи з теми навчальної дисципліни.

Обладнання. Для закріплення теоретичних знань та відпрацювання практичних навичок здобувачами вищої освіти за темами навчальної дисципліни необхідно використовувати навчально-тренувальні полігони.

Програмне забезпечення. Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа Zoom, середовище Classroom, Moodle «Мудл», Соціальні мережі та Telegram.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Поняття і сутність спеціальних знань у кримінальному провадженні.
2. Форми застосування спеціальних знань у досудовому розслідуванні.

3. Залучення спеціаліста як вид застосування спеціальних знань.
4. Проведення експертизи як форма застосування спеціальних знань у досудовому розслідуванні.
5. Класифікація судових експертиз за предметом дослідження.
6. Класифікація судових експертиз за послідовністю проведення.
7. Класифікація судових експертиз за кількістю суб'єктів проведення.
8. Суб'єкти судово-експертної діяльності в Україні, їх структура.
9. Порядок проведення експертизи у досудовому розслідуванні.
10. Обов'язкове проведення експертизи у кримінальному провадженні.
11. Тактика проведення експертизи у досудовому розслідуванні.
12. Визначення предмету експертизи.
13. Організація проведення комплексної експертизи.
14. Структура висновку експерта.
15. Види висновків експерта.
16. Поняття та види зразків для експертизи у кримінальному провадженні.
17. Порядок отримання зразків з речей і документів у досудовому розслідуванні.
18. Залучення спеціаліста до відібрання зразків з речей і документів.
19. Порядок отримання біологічних зразків особи для експертизи.
20. Залучення спеціаліста до отримання біологічних зразків особи для експертизи.
21. Залучення спеціаліста при примусовому відібранні біологічних зразків особи.
22. Права і обов'язки спеціаліста у кримінальному провадженні.
23. Обов'язкове залучення спеціаліста до проведення процесуальних дій.
24. Сутність судової експертизи як форми застосування спеціальних знань.
25. Порядок залучення спеціаліста до участі у процесуальних діях.
26. Консультативна допомога спеціаліста у кримінальному провадженні.
27. Взаємодія спеціаліста з членами слідчо-оперативної групи при проведенні слідчих (розшукових) дій.
28. Поняття та роль письмового пояснення спеціаліста як процесуального документу.
29. Сутність письмового пояснення спеціаліста.
30. Письмове пояснення спеціаліста в системі процесуальних джерел доказів.
31. Форма та зміст письмового пояснення спеціаліста.
32. Порядок оформлення письмового пояснення спеціаліста за результатами його участі у проведенні процесуальних дій.
33. Завдання спеціаліста при проведенні огляду місця події.
34. Залучення спеціаліста до огляду комп'ютерних даних.
35. Завдання спеціаліста при проведенні освідування особи.
36. Залучення спеціаліста до проведення допиту.
37. Кваліфікаційні вимоги до спеціаліста при проведенні допиту неповнолітніх та малолітніх осіб.

38. Завдання спеціаліста при проведенні огляду трупу.
39. Кваліфікація спеціаліста, що залучається до проведення огляду трупу.
40. Форми фіксації результатів залучення спеціаліста до процесуальних дій.
41. Залучення спеціаліста до копіювання інформації з інформаційних (автоматизованих) систем, електронних комунікаційних систем, їх невід'ємних частин.
42. Дії спеціаліста на підготовчому етапі проведення слідчого експерименту.
43. Дії спеціаліста на підготовчому етапі проведення обшуку.
44. Дії спеціаліста в ході робочого етапу проведення обшуку.
45. Методичні та організаційні засади діяльності спеціаліста при виявленні, фіксації та вилученні криміналістично значущої інформації при проведенні огляду місця події.
46. Вилучення та упакування слідів з предметами-носіями: криміналістичні рекомендації та процесуальне оформлення.
47. Методи, прийоми та способи судово-оперативної фотографії та відеозйомки при проведенні огляду місця події.
48. Місце та роль підрозділів техніко-криміналістичного забезпечення в структурі слідчих підрозділів Національної поліції України.
49. Залучення спеціаліста до проведення пред'явлення для впізнання: мета. Завдання.
50. Непроцесуальна форма використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні.
51. Перевірка по криміналістичним облікам як непроцесуальна форма використання спеціальних знань.
52. Консультативна діяльність спеціаліста поза межами процесуальних дій.
53. Висновок спеціаліста як результат відображення залучення спеціальних знань у досудове розслідування.
54. Довідка спеціаліста як результат відображення залучення спеціальних знань у досудове розслідування.
55. Залучення спеціаліста до зняття показань технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-, кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото-, кінозйомки, відеозапису
56. Вимоги до письмового пояснення спеціаліста як додатка до протоколу процесуальних дій.
57. Обмеження щодо здійснення судово-експертної діяльності в Україні
58. Принципи судово-експертної діяльності.
59. Вимоги, що висуваються до зразків для експертизи.
60. Відповідальність спеціаліста як учасника кримінального провадження.

11. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти та їх коментарі

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. (зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11.05.1994 р., Протоколом № 14 від 13.05.2004 р.). *Верховна Рада України*. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/stru>.
5. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
6. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Затверджена наказом МВС України від 07.07.2017 р. № 575. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>.
7. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: Затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 р. № 390. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09>.
8. Інструкція про особливості здійснення судово-експертної діяльності атестованими судовими експертами, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 12.12.2011 р. № 3505/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1431-11>.
9. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: Затверджена наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1339. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/1378204>.
10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: Затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
11. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи: Затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 р. № 6. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95>.

12. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 03.11.2015 р. № 1343. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15>.

13. Положення про єдину інформаційну систему Міністерства внутрішніх справ: Затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14.11.2018 р. № 1024. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1024-2018-%D0%BF#n124>.

14. Положення про Інтегровану інформаційно-пошукову систему органів внутрішніх справ України: Затверджене наказом МВС України від 12.10.2009 р. № 436. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1256-09>.

15. Порядок взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Затверджений спільним наказом МВС, МОЗ та Генеральної прокуратури від 29.09.2017 р. № 807/1193/279. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-17>.

16. Порядок обліку фактів звернення та доставлення до закладів охорони здоров'я осіб у зв'язку із заподіянням їм тілесних ушкоджень кримінального характеру та інформування про такі випадки органів і підрозділів поліції: Затверджений наказом МВС України, Міністерства охорони здоров'я України від 06.07.2016 р. № 612/679. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1051-16>.

Основна

1. The basics of criminalistic: educational manual / Antoshchuk A., Myrovskaya A., Sakovskyi A. and others. Kyiv: FOP Maslakov, 2018. 82 p.

2. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в 2-х частинах. Частина I: Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 374 с.

3. Криміналістика: навчальний посібник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. в двох частинах. Частина II: Криміналістична тактика. Методика розслідування / Б.Є. Лук'янчиков, Є.Д. Лук'янчиков, С.Ю. Петряєв. Київ: Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського. 2017. 474 с.

4. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.О. Чаплинський, О.В. Лускатов, І.В. Пиріг та ін. 2-е вид, перероб. і допов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.

5. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, В.К. Весельський, А.В. Іщенко та ін. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 704 с.

6. Криміналістика: підручник / Р.І. Благута, О.І. Гарасимів, О.М. Дуфенюк та ін. / за заг. ред. Є.В. Пряхіна. 3-тє вид, переробл. та допов. Львів : ЛьвДУВС, 2016. 948 с.

12. Особливості фіксації ходу та результатів проведення слідчих (розшукових) дій : метод. рекомендації / О. А. Осауленко, О. В. Александренко, Н. С. Моргун та ін. Київ : НАВС, 2015. 136 с.
13. Пам'ятка слідчому щодо проведення огляду трупа на місці події / Я. В. Фурман, Л. Т. Котляренко. Київ, 2017. 46 с.
14. Пошук та знешкодження саморобних вибухових пристроїв : метод. рекомендації / В. В. Юсупов, Ю. П. Приходько, Я. В. Фурман, К. Ю. Бобрик. Київ, 2017. 33 с.
15. Процесуальний порядок та тактичні особливості здійснення слідчих (розшукових) дій : наук.-метод. рекомендації / В. В. Кікінчук, К. Л. Бугайчук, В. О. Малярова, Т. П. Матюшкова. Харків : ХНУВС. 2018. 101 с.
16. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, адвоката, судді) / М. А. Погорецький, О. П. Кучинська ; 2-ге вид. Київ : Алерта, 2018. 274 с.
17. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : навч. наоч. посіб. у схемах і таблицях / О. А. Осауленко, А. В. Самодін, Г. М. Степанова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2015. 140 с.
18. Тактика слідчого огляду комп'ютерних систем та їх елементів : наук.-практ. посіб. / В. О. Одерій, С. О. Корона, С. В. Самойлов. Донецьк, 2010. 87 с.
19. Теслюк І. О. Тактичні засади застосування криміналістичного прогнозування у досудовому розслідуванні (на прикладі органів Національної поліції України) : монографія. Одеса : ОДУВС, 2017. 217 с.
20. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 128 с.
21. Участь спеціаліста-криміналіста під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій : навчальний посіб. / Є. Ю. Свобода, А. В. Кофанов, А. В. Самодін та ін. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. 432 с.
22. Черниченко І. В. Застосування відеоконференції у кримінальному провадженні України : теорія і практика : монографія / за ред. О. П. Кучинської. Київ : Алерта, 2015. 272 с.

Інформаційно-довідкові системи, автоматизовані робочі місця, мультимедійні навчальні посібники, дистанційні курси

1. Автоматизоване робоче місце слідчого : інформаційно-довідкова програма / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://www.naiou.kiev.ua/arm/slidch_new/start.html.
2. Інформаційне забезпечення органів Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, В. Г. Хахановський, В. М. Смаглюк. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiou.kiev.ua/books/inform_zabezpechennia/index.html.
3. Інформаційні технології в діяльності Національної поліції : мультимедійний навч. посіб. / В. А. Кудінов, О. Є. Пакриш, В. В. Підвисоцький. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ.* URL : https://arm.naiou.kiev.ua/books/inform_tekhnolohii/info/autors.html.

4. Криміналістика : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, Ю. М. Черноус та ін. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php>.

5. Криміналістика : мультимедійний підручник / О. О. Алексеев, В. В. Пясковський, А. В. Іщенко та ін. Київ, 2016. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/kriminalist/index.html>.

6. Методика розслідування злочинів : дистанційний курс навчання / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://dn.naiu.kiev.ua/login/index.php>.

7. Особливості розслідування окремих видів злочинів : мультимедійний навч. посіб. / А. О. Антощук, В. В. Пясковський, А. В. Мирівська та ін. Київ, 2017. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/orovz/index.html>.

8. Робоче місце експерта з трасологічних досліджень : навч. інформ.-довідкова програма. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/arm/arm_trasolog/index.html.

9. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : мультимедійний навч. посіб. / О. А. Осауленко, Г. М. Степанова, А. В. Самодін та ін. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/slidchi_rozdii/index.html.

10. Криміналістичне дослідження металюї холодної зброї : мультимедійний навч. посіб. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/xolodna-zbroya/index.html>.

11. Судове почеркознавство : мультимедійний навч. посіб. / Є. Ю. Свобода, К. П. Ключник. Київ, 2015. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/sudove_pocherkoznavstvo/avtoru.html.

12. Участь спеціаліста в огляді місця події : довідник : практичний посіб. Київ, 2018. *Національна академія внутрішніх справ*. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/dovidnyk_ohliadmp/index.html.

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України <https://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України <https://mvs.gov.ua>
6. Національна поліція України <https://www.npu.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України <https://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство юстиції України <https://minjust.gov.ua/ua>
9. Верховний Суд України <https://www.scourt.gov.ua>
10. Генеральна прокуратура України <https://www.gp.gov.ua/>
11. Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр <https://dndekc.centrmia.gov.ua/>
12. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз <https://kniise.com.ua/>
13. Конгрес криміналістів <https://crimcongress.com/guide/>
14. Національна академія внутрішніх справ <https://www.naiou.kiev.ua/>
15. Національна академія правових наук України <https://www.aprnu.kharkiv.org/>
16. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <https://www.nbuv.gov.ua>
17. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua>

Автори РНП:

Поліна АНТОНЮК

Юлія ЧОРНОУС

